

Statens vegvesen

Vedlegg 1 – Høringsnotat

Høring om forslag til forskrift om endring i førerkortforskriften og trafikkopplæringsforskriften

Trafikant og kjøretøy,
Trafikant
3. juli 2020

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	6
2	Bakgrunn for høringen	6
3	Endringer i vedlegg 1 i førerkortforskriften – forslag fra Helsedirektoratet	7
3.1	Førerkortforskriften § 4-1	7
3.1.1	Tidligere rett	7
3.1.2	Gjeldende rett	8
3.1.3	Begrunnelse for endring	8
3.1.4	Forslag til endret forskriftstekst	9
3.2	Førerkortforskriften vedlegg 1 § 30	10
3.2.1	Gjeldende rett	10
3.2.2	Begrunnelse for endring	11
3.2.3	Forslag til endret forskriftstekst	12
3.3	Førerkortforskriften vedlegg 1 § 31 annet ledd kolonne C.....	12
3.3.1	Gjeldende rett	12
3.3.2	Begrunnelse for endring	13
3.3.3	Forslag til endret forskriftstekst	13
3.4	Førerkortforskriften vedlegg 1 § 20 første ledd og § 20 annet ledd nr. 1 kolonne C 14	
3.4.1	Gjeldende rett	14
3.4.2	Begrunnelse for endring	15
3.4.3	Forslag til endret forskriftstekst	15
3.5	Førerkortforskriften vedlegg 1 § 20 annet ledd nr. 4 kolonne C og nr. 5 kolonne C 16	
3.5.1	Gjeldende rett	16
3.5.2	Begrunnelse for endring	16
3.5.3	Forslag til endret forskriftstekst	16
3.6	Førerkortforskriften vedlegg 1 § 22 annet ledd nr. 2 kolonne C	17
3.6.1	Gjeldende rett	17
3.6.2	Begrunnelse for endring	17
3.6.3	Forslag til endret forskriftstekst	18
3.7	Førerkortforskriften vedlegg 1 § 24 annet ledd nr. 1 kolonne A	18
3.7.1	Gjeldende rett	18
3.7.2	Begrunnelse for endring	18

3.7.3	Forslag til endret forskriftstekst	18
3.8	Fører kortforskriften vedlegg 1 § 26 annet ledd nr. 3 kolonne A	19
3.8.1	Gjeldende rett	19
3.8.2	Begrunnelse for endring	19
3.8.3	Forslag til endret forskriftstekst	19
3.9	Fører kortforskriften vedlegg 1 § 27 annet ledd nr. 1 kolonne C	19
3.9.1	Gjeldende rett	19
3.9.2	Begrunnelse	19
3.9.3	Forslag til endret forskriftstekst	20
3.10	Fører kortforskriften vedlegg 1 § 28 annet ledd nr. 7 kolonne B.....	20
3.10.1	Gjeldende rett.....	20
3.10.2	Begrunnelse for endring.....	20
3.10.3	Forslag til endret forskriftstekst.....	20
3.11	Fører kortforskriften vedlegg 1 § 29 annet ledd nr. 13 kolonne C	21
3.11.1	Gjeldende rett.....	21
3.11.2	Begrunnelse for endring.....	21
3.11.3	Forslag til endret forskriftstekst.....	21
3.12	Fører kortforskriften vedlegg 1 § 36 annet ledd nr. 3 kolonne C	21
3.12.1	Gjeldende rett.....	21
3.12.2	Begrunnelse for endring.....	22
3.12.3	Forslag til endret forskriftstekst.....	22
3.13	Fører kortforskriften vedlegg 1 § 36 annet ledd nr. 5 kolonne A	22
3.13.1	Gjeldende rett.....	22
3.13.2	Begrunnelse for endring.....	22
3.13.3	Forslag til endret forskriftstekst.....	23
3.14	Fører kortforskriften vedlegg 1 § 45 tredje ledd nr. 3.....	23
3.15	Gjennomføring av tidligere hørt endringsforslag i førerkortforskriften vedlegg 1 § 31	23
4	Øvrige endringer i førerkortforskriften.....	24
4.1	Mindre korrigeringer.....	24
4.1.1	Fører kortforskriften §§ 1-6, 2-2, 4-1, 5-3, 6-1, 8-3, 9-2, 10-6, 12-2, 12-3, 14-2, 14-3, 14-5 og vedlegg 1 § 3.....	24
4.1.2	Fører kortforskriften §§ 3-1, 3-11, 5-3, 10-3, 10-6 og vedlegg 5 § 4	25
4.1.3	Fører kortforskriften § 3-18 tredje ledd	25
4.1.4	Fører kortforskriften § 12-4 første ledd	25

4.1.5	Førerkortforskriften § 14–2 annet ledd	25
4.1.6	Førerkortforskriften § 16–3 første ledd	26
4.2	Oppdatering av henvisninger	26
4.2.1	Førerkortforskriften §§ 1–2, 8–1 og 9–2	26
4.2.2	Førerkortforskriften § 2–2 første ledd og tredje ledd nr. 2, 6 og 7	26
4.2.3	Førerkortforskriften § 3–5 annet ledd nr. 4 bokstav b.....	26
5	Nærmere om forslag til endringer i trafikkopplæringsforskriften.....	27
5.1	Trafikalt grunnkurs i offentlig skoleverk.....	27
5.1.1	Innledning.....	27
5.1.2	Gjeldende rett	28
5.1.3	Begrunnelse for endring	29
5.1.4	Forslag til endret forskriftstekst	31
5.2	Endringer som følge av direktiv 2020/612/EU.....	32
5.2.1	Innledning.....	32
5.2.2	Trafikkopplæringsforskriften § 29–8 <i>Førerprøve som gir begrensninger i førerretten</i>	32
5.2.3	Trafikkopplæringsforskriften § 30–1 <i>Førerprøve klassene A1, A2 og A</i>	33
5.3	Mindre korrigeringer.....	34
5.3.1	Trafikkopplæringsforskriften §§ 9–21 og 9–24.....	34
5.3.2	Trafikkopplæringsforskriften § 9–16	34
5.3.3	Trafikkopplæringsforskriften § 31–4	35
6	Økonomiske og administrative konsekvenser for endringer i førerkortforskriften.....	35
6.1	Endringer i vedlegg 1	35
6.2	Mindre korrigeringer.....	36
7	Økonomiske og administrative konsekvenser for endringer i trafikkopplæringsforskriften	36
7.1	Trafikalt grunnkurs.....	36
7.1.1	Konsekvenser for eleven.....	36
7.1.2	Konsekvenser for trafikkskolebransjen	36
7.1.3	Personvernkonsekvenser	36
7.1.4	Konsekvenser for det offentlige	37
7.2	Endringer som følge av direktiv 2020/612/EU.....	37
7.2.1	Endring i § 29–8 om førerprøve som gir begrensninger i førerretten.....	37
7.2.2	Endring i § 30–1 om krav til prøvekjøretøy ved praktisk prøve for klasse A2	37
7.3	Mindre korrigeringer.....	38

8 Høringsfrist..... 38

Høringsnotat – Forslag til forskrift om endring i førerkortforskriften og trafikkopplæringsforskriften

1 Innledning

Statens vegvesen sender med dette på høring forslag til endring av forskrift 19. januar 2004 nr. 298 om førerkort (førerkortforskriften) og forskrift 1. oktober 2004 nr. 1339 om trafikkopplæring og førerprøve m.m. (trafikkopplæringsforskriften).

Helsedirektoratet foreslår endringer i førerkortforskriftens vedlegg 1 om helsekrav. Statens vegvesen foreslår også noen mindre endringer i de ulike forskriftene, i tillegg til endringer som følge av endringsdirektiv 2020/612/EU. Se nærmere om bakgrunnen for høringen under kapittel 2.

Forslag til felles endringsforskrift følger som vedlegg 2.

2 Bakgrunn for høringen

I denne høringen foreslås ulike endringer i førerkortforskriften og trafikkopplæringsforskriften.

I samarbeid med Helsedirektoratet foreslås endringer i førerkortforskriften vedlegg 1 om helsekrav. Høringsnotatets kapittel 3 er utarbeidet av Helsedirektoratet. Det foreslås her i hovedsak endringer i bestemmelser knyttet til diabetes, herunder varighet av førerrett i tilfeller hvor førerkortinnehaveren har diabetes som behandles med insulin eller andre blodsukkersenkende medisiner. Personer i denne gruppen gis en frist for å oppsøke Statens vegvesen for å få utstedt førerkort med tidsbegrensning, dersom de ikke har oppdatert førerkortet sitt siden krav om tidsbegrensning ble innført i 2010. Fristen foreslås satt til 1. januar 2022. Det foreslås også en lemping i helsekravet for personer som har kostholdsregulert diabetes. Videre gjøres endringer i bestemmelsene om epilepsi og epilepsilignende anfall, samt språklige justeringer i enkelte av vedleggets bestemmelser.

I trafikkopplæringsforskriften foreslås muligheten til å gjennomføre trafikalt grunnkurs som et eget kurs i offentlig skoleverk opphevet. I tillegg foreslås endringer i bestemmelser som følge av direktiv 2020/612/EU. Direktivet inneholder endringer om i hvilke tilfeller en praktisk prøve avlagt med automatgir skal avmerkes med kode 78 i førerkortet og en endring i kravet til prøvekjøretøy ved praktisk prøve i klasse A2. Implementeringsfristen for disse endringene er 1. november 2020. Norsk rett samsvarer allerede i stor grad med de endringene som fremkommer av direktivet, slik at det kun er behov for enkelte tilpasninger.

De resterende forslagene er i hovedsak språklige endringer og presiseringer.

3 Endringer i vedlegg 1 i førerkortforskriften – forslag fra Helsedirektoratet

3.1 Førerkortforskriften § 4–1

3.1.1 Tidligere rett

Førerkortforskriften § 4–1 første ledd fikk 1. juli 2010 en ny bestemmelse om begrenset gyldighet på førerkortet for personer med diabetes som bruker antidiabetika (blodsukkersenkende legemidler:

«Førerrett i klassene A, A1, B, B1, BE, M, S og T skal ha livsvarig gyldighetstid med mindre det settes begrensning i henhold til § 4–2 til § 4–5. Førerrettens utløpsdato settes til vedkommendes 100-årsdag. Etter fylte 70 år, må alle medbringe gyldig helseattest under kjøring for at førerretten skal være gyldig. Førerretten skal likevel ha varighet på maksimalt fem år dersom innehaveren har diabetes mellitus som behandles med insulin eller andre antidiabetika.»

Vedtaket om begrenset gyldighetstid ved diabetes mellitus med behov for blodsukkersenkende legemidler var en oppfølging av EU-direktiv 2009/113/EU. For førerkortgruppe 2 (C-klassene) ble det i tråd med direktivet gitt maksimalt tre års gyldighet. Bestemmelsen sto i førerkortforskriften vedlegg 1 § 3 nr. 5 (i kraft fra 1. august 2011):

«For førerkort i klassene C, CE, C1 og C1E gjelder, foruten de krav som er nevnt i § 2, også følgende tilleggskrav:

5. *Ved diabetes som behandles med insulin eller andre blodsukkersenkende medikamenter, må*
 - a) *det ikke ha vært alvorlig hypoglykemi (lavt blodsukker) de siste 12 måneder*
 - b) *føreren være fullt oppmerksom på utviklingen av hypoglykemi*
 - c) *føreren regelmessig kontrollere blodsukkeret minst 2 ganger daglig i forbindelse med kjøring*
 - d) *føreren kunne redegjøre for farene ved hypoglykemi*
 - e) *det ikke være tegn på alvorlige komplikasjoner til sykdommen.*

Førerkortet kan ikke gis lenger gyldighetstid enn 3 år.»

For førerkortgruppe 3 (D-klassene, kjøreseddel mv.) hadde førerkortforskriften vedlegg 1 § 4 nr. 3 følgende tilleggskrav (også i kraft fra 1. august 2011):

«For førerkort i klassene D, DE, D1 og D1E gjelder, foruten de krav som er nevnt i § 2 og § 3, også følgende tilleggskrav:

3. *Det må ikke være diabetes mellitus som behandles med insulin eller andre blodsukkersenkende medikamenter.»*

Ved eventuell dispensasjon kunne førerkortet gis maksimalt tre års varighet, ifølge Helsedirektoratets førerkortveileder.

3.1.2 Gjeldende rett

Ved innføring av nye helsekrav fra 1. oktober 2016 ble det i førerkortforskriften vedlegg 1 fastsatt en maksimal varighet på helseattesten på fem år for førerkortgruppe 1 og tre år for førerkortgruppe 2 og 3 for personer med diabetes, og i mars 2017 ble bestemmelsen om begrenset gyldighet ved diabetes med behov for insulin eller andre antidiabetika tatt ut av førerkortforskriften § 4-1.

Etter gjeldende § 4-1 skal førerkort i lette klasser (førerkortgruppe 1) gis 15 års gyldighet og i tunge klasser 5 års gyldighet «med mindre det settes en kortere gyldighetstid i henhold til § 4-2 til § 4-4 eller vedlegg 1»:

«§ 4-1 Gyldighetstid for førerkort

Førerkort i klassene A, A2, A1, AM, B, BE, S og T gis 15 års gyldighet med mindre det settes en kortere gyldighetstid i henhold til § 4-2 til § 4-4 eller vedlegg 1. Er det levert helseattest, settes gyldigheten fra attestens utstedelsesdato. For søker som har fylt 65 år, settes utløpsdato på førerkortet til dagen før søker fyller 80 år. For å opprettholde føreretten fra fylte 80 år, er det krav om fornyelse med helseattest. Attesten kan utstedes med inntil tre års gyldighet. Føreretten kan fornyes utover 80 år fra fylte 77 år, forutsatt at helseattesten er utstedt fra fylte 77 år. Personer som på sist utstedte førerkort har eller hadde kortere gyldighet enn det som var vanlig gyldighet for aldersgruppen på utstedelsestidspunktet, må levere helseattest ved fornyelse.

For utstedelse av førerkort i øvrige klasser må det fremlegges helseattest. Klassene gis 5 års gyldighet fra helseattestens utstedelsesdato, med mindre det settes en kortere gyldighetstid i henhold til § 4-3 til § 4-5 eller vedlegg 1. Ved utstedelse av førerkort etter dette ledd, gis førerkortklasse etter første ledd samtidig ny gyldighetsperiode etter reglene i første ledd. For søker som har fylt 66 år, settes gyldighet som angitt i helseattesten, men maksimalt til dagen før søker fyller 71 år. For personer som har fylt 70 år, gis førerkortet gyldighet for ett år om gangen.

For asylsøkere som dokumenterer lovlig opphold, gis førerkortet gyldighet for 4 år om gangen.»

3.1.3 Begrunnelse for endring

EUs førerkortdirektiv, direktiv 2006/126/EU vedlegg III punkt 10.1, stiller krav om legeerklæring minst hvert femte år i førerkortgruppe 1 hvis førerkortinnehaver har diabetes og bruker blodsukkersenkende legemidler. Tilsvarende har punkt 10.3 et krav om legeerklæring minst hvert tredje år for gruppe 2 (norsk førerkortgruppe 2 og 3).

På dette grunnlag anses det at gyldighetsbegrensningen bør inngå i førerkortforskriften § 4-1, og ikke bare inngå som en del av helsekravene i vedlegg 1. Kravet må gjelde alle som

har diabetes og bruker blodsukkersenkende legemidler, enten det er førstegangssøkere om førerrett eller førerkortinnehaver som bruker eller starter opp behandling med slike legemidler. Det har vært ønskelig også fra legehold at det tydeliggjøres når førerkortinnehaver har plikt til å levere helseattest til Statens vegvesen for å få nytt førerkort.

Samtidig med at gyldighetsbegrensningen foreslås gjeninntatt i førerkortforskriften § 4-1 foreslås det en endring av vedlegg 1 § 30. Endringen av § 30 innebærer at helsekravene til førerrett med vanlig varighet etter § 4-1 første ledd 1. punktum og § 4-1 andre ledd 2. punktum ikke er oppfylt ved diabetes med behov for blodsukkersenkende legemidler. Det medfører at personer som kommer inn under § 30, og som har førerkort med lengre varighet, må få nytt førerkort med gyldighet som angitt i § 4-1.

Personer som har kostholdsregulert diabetes og ikke har behov for blodsukkersenkende legemidler, vil etter forslaget til endring av vedlegg 1 § 30 kunne få førerrett med vanlig varighet for alle førerkortgrupper. Se begrunnelse nedenfor.

Etter vegtrafikkloven § 34 er det politiet som har myndighet til å inndra førerkortet. Dersom helsekravene ikke er oppfylt i mer enn seks måneder, må lege, psykolog og optiker sende melding til fylkesmannen. Fylkesmannen sender deretter anbefaling til politiet om å inndra førerkortet. Statens vegvesen kan etter inndragelse av tidligere førerkort utstede nytt førerkort i tråd med kravene i førerkortforskriften.

Da førerkortforskriften § 4-1 i 2010 fikk en varighetsbegrensning på fem år med grunnlag i direktiv 2009/113/EU, og helseattest for førerkortgruppe 2 og 3 maksimalt kunne gjelde for tre år, ble det lagt til grunn at de fleste som brukte blodsukkersenkende legemidler, ville levere helseattest og få nytt førerkort innen få år. Det var fram til oktober 2016 en egen diabetesattest som ble fylt ut av behandlende lege. Førere i førerkortgruppe 2 og 3 må levere helseattest hvert femte år og skal da ha fått tre år ved første fornyelse etter innføring av kravene i direktivet. I førerkortgruppe 1 antas det imidlertid at det er en del som oppfyller helsekravene og har lengre gyldighet på førerkortet enn fem år, som fortsatt har førerkort uten tidsbegrensning.

Det foreslås derfor en overgangsbestemmelse der personer med diabetes og behov for blodsukkersenkende legemidler gis frist til 1. januar 2022 med å levere helseattest og få nytt førerkort i tråd med bestemmelsene i førerkortforskriften § 4-1.

Overgangsbestemmelsen tas inn som nytt tredje ledd. Tredje ledd blir fjerde ledd.

3.1.4 Forslag til endret forskriftstekst

Tekst som er foreslått tatt inn, fremgår i kursiv.

§ 4-1 *Gyldighetstid for førerkort*

Førerrett i klassene A, A2, A1, AM, B, BE, S og T gis 15 års gyldighet med mindre det settes en kortere gyldighetstid i henhold til § 4-2 til § 4-4 eller vedlegg 1. Førerretten skal likevel ha varighet på maksimalt fem år dersom innehaveren har diabetes som

behandles med blodsukkersenkende legemidler. Er det levert helseattest, settes gyldigheten fra attestens utstedelsesdato. For søker som har fylt 65 år, settes utløpsdato på førerkortet til dagen før søker fyller 80 år. For å opprettholde føreretten fra fylte 80 år, er det krav om fornyelse med helseattest. Attesten kan utstedes med inntil tre års gyldighet. Føreretten kan fornyes utover 80 år fra fylte 77 år, forutsatt at helseattesten er utstedt fra fylte 77 år. Personer som på sist utstedte førerkort har eller hadde kortere gyldighet enn det som var vanlig gyldighet for aldersgruppen på utstedelsestidspunktet, må levere helseattest ved fornyelse.

For utstedelse av førerkort i øvrige klasser må det fremlegges helseattest. Klassene gis 5 års gyldighet fra helseattestens utstedelsesdato, med mindre det settes en kortere gyldighetstid i henhold til § 4-3 til § 4-5 eller vedlegg 1. *Føreretten skal likevel ha varighet på maksimalt tre år dersom innehaveren har diabetes som behandles med blodsukkersenkende legemidler.* Ved utstedelse av førerkort etter dette ledd, gis førerkortklasse etter første ledd samtidig ny gyldighetsperiode etter reglene i første ledd. For søker som har fylt 66 år, settes gyldighet som angitt i helseattesten, men maksimalt til dagen før søker fyller 71 år. For personer som har fylt 70 år, gis førerkortet gyldighet for ett år om gangen.

Personer med diabetes som behandles med blodsukkersenkende legemidler, og som har førerkort for klasse A, A2, A1, AM, B, BE, S og T med lengre varighet enn fem år, må innen 1. januar 2022 fremlegge helseattest og få nytt førerkort med varighet i samsvar med første ledd annet punktum.

For asylsøkere som dokumenterer lovlig opphold, gis førerkortet gyldighet for 4 år om gangen.

3.2 Førerkortforskriften vedlegg 1 § 30

3.2.1 Gjeldende rett

Førerkortforskriften vedlegg 1 § 30 om generelle helsekrav ved diabetes lyder:

«Personer med diabetes som ikke bruker insulin eller andre legemidler som kan gi hypoglykemi, oppfyller helsekravet dersom det ikke er fare for bevissthetspåvirkning under føring av motorvogn og sykdommen ikke har ført til funksjonssvikt i andre organer som medfører økt trafikksikkerhetsrisiko.

Helseattest kan gis med anbefaling om førerett med inntil fem års varighet for førerkortgruppe 1 og inntil tre års varighet for førerkortgruppe 2 og 3.»

3.2.2 Begrunnelse for endring

Da førerkortforskriften § 4-1 i 2010 fikk en begrensning på fem års gyldighet ved utstedelse av førerkort i førerkortgruppe 1 og tre år i førerkortgruppe 2 og 3 ved bruk av blodsukkersenkende legemidler, gjaldt begrensningen også bruk av legemidler som ikke anses som en risiko for å gi hypoglykemi. Dette er i tråd med kravene i direktiv 2009/113/EU.

Ved innføring av nye helsekrav 1. oktober 2016, ble det i førerkortforskriften vedlegg 1 § 30 tatt inn en varighetsbegrensning på helseattesten også ved kostholdsregulert diabetes.

EU-direktivet stiller ikke krav om å levere helseattest med henholdsvis fem og tre års mellomrom der en person med diabetes ikke bruker blodsukkersenkende legemidler, men regulerer blodsukkeret med kostholdet. Direktivet angir minimumskrav, og nasjonale myndigheter kan vedta strengere regler der dette anses nødvendig.

Helsedirektoratet har etter en ny vurdering kommet til at det er grunn til å lempe på kravet til helseattest ved kostholdsregulert diabetes. Det forutsetter god oppfølging av sykdommen og god etterlevelse av legens råd og anbefalinger. Dersom legen kommer til at kravene i § 30 første ledd ikke er oppfylt, må legen informere pasienten om at han eller hun ikke har rett til å føre motorvogn så lenge helsesvekkelsen varer. Finner legen at helsesvekkelsen vil vare mer enn 6 måneder, utløses meldeplikten til fylkesmannen.

Mange med diabetes type 2 vil etter en tid med kostholdsregulering få behov for blodsukkersenkende legemidler. For å oppfylle kravene i EU-direktivet vil det være nødvendig å ha bestemmelser som sikrer at vedkommende ved bruk av blodsukkersenkende legemidler innleverer helseattest til Statens vegvesen, og får utstedt førerkort med inntil fem års varighet i førerkortgruppe 1 og tre år i førerkortgruppe 2 og 3.

Dersom førerkortinnehaver har gyldig førerkort og oppfyller helsekravene, har politiet ikke hjemmel til å inndra førerkortet etter vegtrafikkloven § 34. Det vil bl.a. kunne gjelde der person med kostholdsregulert diabetes har fått førerkort med vanlig varighet, men må gå over på blodsukkersenkende legemidler og oppfyller helsekravene etter dagens bestemmelser.

For å sikre at det blir levert helseattest og utstedt førerkort med begrenset varighet på inntil fem og tre år, foreslås det en endring av førerkortforskriften vedlegg 1 § 30. I tråd med kravene i EU-direktivet vil utgangspunktet være at en person med diabetes som bruker blodsukkersenkende legemidler, ikke oppfyller helsekrav til førerkort med vanlig varighet etter førerkortforskriften § 4-1.

Vilkårene for å få helseattest vil bli de samme som i §§ 30-32, men ved overgang fra kostholdsregulert diabetes til behandling med blodsukkersenkende legemidler, må lege sende melding til fylkesmannen om ikke oppfylte helsekrav. Når førerkortet er inndratt, må søker om førerett fremlegge helseattest og få nytt førerkort med inntil fem års varighet i førerkortgruppe 1 og tre år i førerkortgruppe 2 og 3. Pasienten må følges opp ved oppstart av legemiddelbehandling, slik at legen vurderer når det ikke er risiko for bevissthetspåvirkning under kjøring og helsekravene i førerkortforskriften er oppfylt.

Ved bruk av insulin eller andre legemidler som kan gi hypoglykemi, gjelder bestemmelsene i vedlegg 1 §§ 31 og 32.

3.2.3 Forslag til endret forskriftstekst

Helsedirektoratet foreslår følgende endring av § 30. Endringene er markert med kursiv.

§ 30 *Generelle helsekrav ved diabetes*

Personer med diabetes *som bruker blodsukkersenkende legemidler oppfyller ikke helsekravet til førerrett med 15 års gyldighet i førerkortgruppe 1 og fem års gyldighet i førerkortgruppe 2 og 3 etter førerkortforskriften § 4-1 første og annet ledd. Helseattest kan gis med anbefaling om førerrett med inntil fem års varighet for førerkortgruppe 1 og inntil tre års varighet for førerkortgruppe 2 og 3 dersom*

- *det ikke er fare for bevissthetspåvirkning under føring av motorvogn og*
- *sykdommen ikke har ført til funksjonssvikt i andre organer som medfører økt trafikk sikkerhetsrisiko.*

Ved bruk av insulin eller andre legemidler som kan gi hypoglykemi, gjelder bestemmelsene i §§ 31 og 32.

3.3 Førerkortforskriften vedlegg 1 § 31 annet ledd kolonne C

3.3.1 Gjeldende rett

Førerkortforskriften vedlegg 1 § 31 annet ledd kolonne C, har spesifikke vilkår for førerkortgruppe 2 og 3 når personer med diabetes behandles med insulin eller andre legemidler som kan gi hypoglykemi. Bestemmelsen lyder:

«Helsekrav oppfylt dersom føreren

- a) ikke har hatt noe anfall av hypoglykemi med behov for bistand fra andre i løpet av de siste tolv månedene*
- b) har full innsikt i utvikling av hypoglykemi og farene det kan medføre*
- c) følger legens råd og anbefalinger*
- d) kontrollerer blodsukkere minst to ganger daglig, ikke mer enn to timer før kjørestart og siden hver andre time, eller oftere dersom det er nødvendig, inntil kjøringen avsluttes*
- e) har årlig oppfølging av sykdommen etter nasjonale faglige retningslinjer med fremleggelse av logg med måling av blodsukker for de siste tre månedene.*

Helseattest kan gis med anbefaling om førerett for inntil ett års varighet, deretter med inntil tre års varighet.

Det kan ikke gis anbefaling i helseattesten om førerett for kompetansebevis for utrykningskjøring og kjøreseddel for persontransport med buss.»

3.3.2 Begrunnelse for endring

Etter bestemmelsens andre setning kan helseattest for førerkortgruppe 2 og 3 gis med anbefaling om førerett for inntil ett års varighet, deretter med inntil tre års varighet. Dette er strengere enn kravet i direktiv 2009/113/EF. Helsedirektoratet anser at det ikke er påkrevd å gi helseattest med varighet begrenset til ett år første gang, dersom helsekravene i bokstav a) til d) er oppfylt og pasienten følges opp som beskrevet i bokstav e).

Det foreslås derfor at bestemmelsen endres slik at det kan gis anbefaling om varighet på inntil tre år når vilkårene i bestemmelsens bokstav a) til e) er oppfylt. Det legges til grunn at legene informerer pasienten om at det ikke er lov å føre motorvogn i perioder der helsekravene ikke er oppfylt, f.eks. ved oppstart av insulinbehandling og doseendringer.

Etter ett anfall av hypoglykemi med behov for bistand fra andre gjelder egne bestemmelser i vedlegg 1 § 32. Det foreslås at dette fremgår av et tillegg til § 31, fordi fylkesmenn har opplevd at leger kun leser § 31 og sender melding om ikke oppfylte helsekrav, uten å ha vurdert om helsekravene kan oppfylles i henhold til vilkårene i § 32.

Det fremgår av siste setning i § 31 annet ledd kolonne C at det ikke kan gis helseattest med anbefaling om kompetansebevis for utrykningskjøring og kjøreseddel for persontransport med buss. Når det ikke kan gis helseattest med slik anbefaling, innebærer det at helsekravene ikke er oppfylt for utrykningskompetanse og kjøreseddel for buss, dersom førerkortinnehaver bruker insulin eller andre legemidler som kan gi hypoglykemi. Det foreslås at siste setning endres, slik at det fremgår klart at helsekravet ikke er oppfylt.

3.3.3 Forslag til endret forskriftstekst

Helsedirektoratet foreslår følgende nye ordlyd. Endringene er markert med kursiv.

Helsekrav oppfylt dersom føreren

- a) ikke har hatt noe anfall av hypoglykemi med behov for bistand fra andre i løpet av de siste tolv månedene
- b) har full innsikt i utvikling av hypoglykemi og farene det kan medføre
- c) følger legens råd og anbefalinger
- d) kontrollerer blodsukkere minst to ganger daglig, ikke mer enn to timer før kjørestart og siden hver andre time, eller oftere dersom det er nødvendig, inntil kjøringen avsluttes
- e) har årlig oppfølging av sykdommen etter nasjonale faglige retningslinjer med fremleggelse av logg med måling av blodsukker for de siste tre månedene.

Helseattest kan gis med anbefaling om førerrett for *inntil tre* års varighet.

Ved ett anfall av hypoglykemi med behov for bistand fra andre gjelder egne bestemmelser i § 32.

Helsekrav er ikke oppfylt for kompetansebevis for utrykningskjøring og kjøreseddel for persontransport med buss.

Forslag til endring av førerkortforskriften vedlegg 1 § 31 annet ledd kolonne B (førerkortgruppe 1) var på høring våren 2018 og er klar til å settes i kraft. Endringene ble foreslått med grunnlag i et EU-direktiv 2016/1106. EØS-medlem Liechtenstein har imidlertid stanset innlemmelse i EØS-avtalen av direktivet. Norge kan derfor inntil videre ikke endre bestemmelsene. Se kapittel 3.15 lengre ned i dokumentet med forslag til vedtak om endring av vedlegg 1 § 31 kolonne B.

3.4 Førerkortforskriften vedlegg 1 § 20 første ledd og § 20 annet ledd nr. 1 kolonne C

3.4.1 Gjeldende rett

Førerkortforskriften vedlegg 1 § 20 gjelder spesielle krav ved noen former for epilepsi og epilepsilignende anfall. Første ledd har følgende bestemmelse:

«For epilepsi og epilepsilignende anfall som inngår i tabellen i annet ledd gjelder bestemmelsene i tabellen. Listen i tabellen er ikke uttømmende. § 18 og § 19 gjelder for alle former for epilepsi og epilepsilignende anfall.»

Etter § 20 annet ledd nr. 1 kolonne C gjelder følgende for enkeltstående uprovosert anfall i førerkortgruppe 2 og 3:

"Helsekrav oppfylt etter fem år uten anfall dersom nevrolog vurderer svært lav årlig risiko for nytt anfall.

Ved vurdering av anfallsrisiko skal det legges vekt på om det er påvist epileptiform aktivitet ved EEG og om det er påviste strukturelle endringer i hjernen som kan være årsak til anfallet."

Videre gjelder § 18 generelle helsekrav ved epilepsi og epilepsilignende anfall.

«Helsekrav er ikke oppfylt for

- 1) Førerkortgruppe 1 ved diagnostisert epilepsi med anfall innenfor de siste fem år*
- 2) Førerkortgruppe 2 og 3 ved diagnostisert epilepsi med anfall innenfor de siste ti år eller bruk av legemidler mot epilepsi i samme periode.»*

Etter § 19 kreves uttalelse fra spesialist i nevrologi

«Det kreves uttalelse fra spesialist i nevrologi etter første gangs anfall og ved tilbakelevering av inndratt førerkort.»

3.4.2 Begrunnelse for endring

I § 20 annet ledd nr. 1 kolonne C er det ikke angitt hvor lang tid som skal ha gått uten bruk av legemidler for å oppfylle helsekravet. Bestemmelsen kan derfor forstås slik at kravet i § 18 om 10 år uten bruk av legemidler mot epilepsi også gjelder for § 20 annet ledd nr. 1. Dette har ikke vært intensjonen.

Etter Helsedirektoratet vurdering er det ikke nødvendig å stille krav om 10 år uten bruk av legemidler mot epilepsi etter et enkeltstående uprovosert anfall. Det er heller ikke et krav etter EUs førerkortdirektiv 2006/126/EF vedlegg III. Det vil være tilstrekkelig at det er samme krav til varighet av anfallsfrihet og legemiddelfrihet, dvs. fem år.

Mange av kapitlene i vedlegg 1 har et generelt helsekrav som gir rom for mer skjønnsmessige vurderinger enn de spesielle bestemmelsene innenfor hver sykdomsgruppe. Det generelle helsekravet for epilepsi er imidlertid helt konkret og bygger på EU-direktivets krav ved epilepsi som faller inn under direktivets definisjon.

Helsedirektoratet foreslår at det tas inn en presisering i § 20 første ledd om at § 18 og § 19 gjelder for alle former for epilepsi og epilepsilignende anfall så langt det ikke er motstrid med bestemmelsene i § 20 annet ledd. Videre foreslås det at § 20 annet ledd nr. 1 får et tillegg som viser at det også skal ha gått fem år uten bruk av legemidler mot epilepsi for å oppfylle helsekravet.

Ved enkeltstående anfall «med kjent årsak som er behandlet», regulert i § 20 annet ledd nr. 2, er det vanligvis ikke behov for anfallsforebyggende legemidler. Helsedirektoratets førerkortveileder sier at dersom slike legemidler benyttes, må helsekravet vurderes etter bestemmelsene i § 20 annet ledd nr. 1.

3.4.3 Forslag til endret forskriftstekst

Helsedirektoratet foreslår følgende ny ordlyd i bestemmelsen. Tekst som er lagt til er markert med kursiv.

§ 20 første ledd:

For epilepsi og epilepsilignende anfall som inngår i tabellen i annet ledd, gjelder bestemmelsene i tabellen. Listen i tabellen er ikke uttømmende. § 18 og § 19 gjelder for alle former for epilepsi og epilepsilignende anfall *så langt det ikke er i motstrid med bestemmelsene i annet ledd.*

§ 20 annet ledd nr. 1 kolonne C:

Helsekrav oppfylt etter fem år uten anfall *og uten anfallsforebyggende behandling* dersom nevrolog vurderer svært lav årlig risiko for nytt anfall.

Ved vurdering av anfallsrisiko skal det legges vekt på om det er påvist epileptiform aktivitet ved EEG og om det er påviste strukturelle endringer i hjernen som kan være årsak til anfallet.

3.5 Førerkortforskriften vedlegg 1 § 20 annet ledd nr. 4 kolonne C og nr. 5 kolonne C

3.5.1 Gjeldende rett

Etter førerkortforskriften vedlegg 1 § 20 annet ledd nr. 4 kolonne C gjelder følgende for førerkortgruppe 2 og 3 etter to eller flere epileptiske og epilepsilignende anfall:

«Helsekrav oppfylt etter ti år uten anfall og uten anti-epileptisk behandling.»

Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerett for inntil ett år i to år, før førerett kan gis med vanlig varighet.»

I nr. 5 kolonne C står det videre:

«Helsekrav oppfylt etter ti år uten anfall og uten anti-epileptisk behandling.»

3.5.2 Begrunnelse for endring

Helsedirektoratet foreslår at ordet «anti-epileptisk», erstattes med «anfallsforebyggende». Endringsforslaget er en språklig endring og er ikke ment å omfatte mer enn det som under gjeldende helsekrav har vært ansett som «anti-epileptisk» behandling. Det vil si behandling med anfallsforebyggende legemidler. EUs førerkortdirektiv bruker begrepene «anti-epileptic medication» og «anti-epileptic drugs».

3.5.3 Forslag til endret forskriftstekst

Helsedirektoratet foreslår følgende nye ordlyd. Endringene er markert med kursiv.

Nr. 4 kolonne C skal lyde:

Helsekrav oppfylt etter ti år uten anfall og uten *anfallsforebyggende* behandling.

Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerett for inntil ett år i to år, før førerett kan gis med vanlig varighet.

Nr. 5 kolonne C skal lyde.

Helsekrav oppfylt etter ti år uten anfall og uten *anfallsforebyggende* behandling.

3.6 Førerkortforskriften vedlegg 1 § 22 annet ledd nr. 2 kolonne C

3.6.1 Gjeldende rett

Førerkortforskriften vedlegg 1 kapittel 9 gjelder bevissthetstap og bevissthetsforstyrrelser av annen årsak enn epilepsi, hjerte-/karsykdom og diabetes. § 22 har spesielle bestemmelser ved noen former for bevissthetstap (synkope) og bevissthetsforstyrrelser, og i annet ledd nr. 2 kolonne C angis helsekravene ved gjentatte bevissthetsforstyrrelser/synkope uten avklart årsak. Bestemmelsen lyder:

«Helsekrav oppfylt etter fem år uten anfall dersom relevant spesialist vurderer svært lav årlig risiko for nytt anfall.

Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerett for inntil ett år av gangen, før førerett kan gis med vanlig varighet fem år etter siste anfall.»

3.6.2 Begrunnelse for endring

I bestemmelsen er det gitt samme varighet fra siste anfall, fem år, både for førerkortgruppe 1 og førerkortgruppe 2 og 3, før det kan gis vanlig varighet. Det skulle fremgått av bestemmelsen at det er strengere krav for førerkortgruppe 2 og 3 enn for førerkortgruppe 1, ved at vanlig varighet for tunge klasser først kan gis etter ti år.

Formuleringen i § 22 annet ledd nr. 2 annet ledd i kolonnen er en feilskrift. Bestemmelsen gir ikke mening ved at det først må gå fem år uten anfall i henhold til første ledd. Deretter kan det gis helseattest med ett års varighet av gangen, før det kan gis vanlig varighet «fem år etter siste anfall».

Det er behov for å endre teksten, slik at det fremgår at det etter fem år uten anfall kan gis helseattest attest for ett år av gangen i fem år før det kan gis vanlig varighet, dvs. 10 år etter siste anfall.

3.6.3 Forslag til endret forskriftstekst

Helsedirektoratet foreslår følgende nye ordlyd. Endringene er markert med kursiv.

Helsekrav oppfylt etter fem år uten anfall dersom relevant spesialist vurderer svært lav årlig risiko for nytt anfall.

Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerrett for inntil ett år av gangen *i fem år*, før førerrett kan gis med vanlig varighet *ti* år etter siste anfall.

3.7 Førerkortforskriften vedlegg 1 § 24 annet ledd nr. 1 kolonne A

3.7.1 Gjeldende rett

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

«Moderat og alvorlig obstruktivt søvnapne syndrom (OSAS) når apne-hypopneindeks er over 15.»

3.7.2 Begrunnelse for endring

Det er tre skrivefeil i setningen. Den ene er at i ordet apne skal det være en accent aigu over e (é). Den andre er at det også skal være bindestrek mellom søvnapné og syndrom. Det tredje er at det skal være en accent aigu over e i hypopne.

3.7.3 Forslag til endret forskriftstekst

Helsedirektoratet foreslår derfor å justere teksten følgende:

Moderat og alvorlig obstruktivt *søvnap^é-syndrom* (OSAS) når *apé-hypopnéindeks* er over 15.

3.8 Førerkortforskriften vedlegg 1 § 26 annet ledd nr. 3 kolonne A

3.8.1 Gjeldende rett

Førerkortforskriften vedlegg 1 kapittel 11 gjelder hjerte- og karsykdommer. § 26 annet ledd nr. 3 kolonne A gjelder tilstander etter utført perkutan koronar intervensjon (PCI).

Bestemmelsen lyder:

«Etter utført Perkutan koronar intervensjon (PCI)»

3.8.2 Begrunnelse for endring

Perkutan er et latinsk ord som betyr «gjennom huden». Det er ikke et egennavn og skal derfor skrives med liten forbokstav.

3.8.3 Forslag til endret forskriftstekst

Helsedirektoratet foreslår å endre fra stor til liten bokstav i nevnte ord.

Etter utført *perkutan* koronar intervensjon (PCI)

3.9 Førerkortforskriften vedlegg 1 § 27 annet ledd nr. 1 kolonne C

3.9.1 Gjeldende rett

Førerkortforskriften vedlegg 1 § 27 annet ledd nr.1 kolonne C gjelder atrieflimmer og flutter uten synkope i førerkortgruppe 2 og 3. Bestemmelsen lyder:

"Helsekrav oppfylt forutsatt at hjerneslagsforebyggende medikasjon brukes etter internasjonalt vedtatte faglige retningslinjer."

3.9.2 Begrunnelse

Det er en feil når det i bestemmelsen er henvist til internasjonale faglige retningslinjer. Det skulle vært henvist til nasjonale faglige retningslinjer. Helsedirektoratet foreslår at teksten endes til nasjonale faglige retningslinjer.

3.9.3 Forslag til endret forskriftstekst

Helsedirektoratet foreslår følgende nye ordlyd. Endringene er markert med kursiv.

Helsekrav oppfylt forutsatt at hjerneslagsforebyggende medikasjon brukes etter *nasjonale faglige* retningslinjer.

3.10 Førerkortforskriften vedlegg 1 § 28 annet ledd nr. 7 kolonne B

3.10.1 Gjeldende rett

Førerkortforskriften vedlegg 1 § 28 annet ledd nr.7 gjelder helsekrav for implanterte defibrillatorer (ICD). Nr. 7 kolonne A viser type/indikasjon/behandling «ICD indisert til sekundær profylakse, men pasienten ønsker ikke dette». Bestemmelsen i nr. 7 kolonne B gjelder førerkortgruppe 1 og lyder:

«Helsekrav gjelder ved spesifikke hjertearytmier, jf. § 29.

Etter ventrikulære arytmier kan helsekrav tidligst vurderes etter seks måneder. Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerrett for inntil ett år av gangen.»

3.10.2 Begrunnelse for endring

Henvisningen i bestemmelsens første setning til § 29 er feil. Rett henvisning skal være til § 27, der spesifikke hjertearytmier er regulert. Helsedirektoratet foreslår derfor at henvisningen rettes.

3.10.3 Forslag til endret forskriftstekst

Helsedirektoratet foreslår derfor å korrigere henvisningen.

Helsekrav gjelder ved spesifikke hjertearytmier, jf. § 27.

Etter ventrikulære arytmier kan helsekrav tidligst vurderes etter seks måneder. Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerrett for inntil ett år av gangen.

3.11 Førerkortforskriften vedlegg 1 § 29 annet ledd nr. 13 kolonne C

3.11.1 Gjeldende rett

Førerkortforskriften vedlegg 1 § 29 gjelder helsekrav ved hjertesvikt, klaffesykdommer og kardiomyopati, hvor annet ledd nr. 13 gjelder hypertensjon. § 29 annet ledd nr. 13 kolonne C lyder:

«Helsekrav oppfylt dersom

- a) gjentatte målinger viser SBT under 180 mmHg og DBT under 110 mmHg og*
- b) det er oppnådd stabile verdier uten bivirkninger som påvirker kjøreevnen.»*

3.11.2 Begrunnelse for endring

SBT er forkortelse for systolisk blodtrykk og DBT for diastolisk blodtrykk. Helsemyndighetene mener at det er bedre å benytte selve uttrykket istedenfor forkortelsen. Blodtrykkstypene bør skrives helt ut.

3.11.3 Forslag til endret forskriftstekst

Helsemyndighetene foreslår følgende justering.

Helsekrav oppfylt dersom

- a) gjentatte målinger viser *systolisk blodtrykk* under 180 mmHg og *diastolisk blodtrykk* under 110 mmHg og
- b) det er oppnådd stabile verdier uten bivirkninger som påvirker kjøreevnen.

3.12 Førerkortforskriften vedlegg 1 36 annet ledd nr. 3 kolonne C

3.12.1 Gjeldende rett

Førerkortforskriftens § 36 annet ledd nr. 3 kolonne C om LAR-behandling for førerkortgruppe 2 og 3 lyder:

«Helsekrav ikke oppfylt.

Etter 10 års dokumentert rusfrihet etter avsluttet substitusjonsbehandling kan helseattest gis med anbefaling om førerrett med vanlig varighet.»

3.12.2 Begrunnelse for endring

Legemiddelassistert rehabilitering (LAR) går ut på behandling med opioidholdige legemidler (substitusjonsbehandling) av opioidavhengighet (avhengighet av heroin, morfin m.fl.). Det har vist seg at noen pasienter innenfor LAR ikke ser seg tjent med seponering av LAR-legemidlene fordi de da må vente 10 år før de kan få førerrett i førerkortgruppe 2 og 3.

Helsedirektoratet har etter nærmere vurdering og dialog med fagmiljøet kommet til at regelen i § 36 annet ledd nr. 3 kolonne C er for streng. Den bør harmoniseres med bestemmelsen i § 36 annet ledd nr. 2 kolonne C, der helsekravet etter bruk av illegale rusgivende stoffer som heroin, er oppfylt etter tre års rusfrihet dokumentert ved egnede prøver. Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerrett for inntil ett år av gangen i tre år forutsatt at umeldte kvartalsvise kontroller viser fortsatt rusfrihet, før helseattest kan gis med anbefaling om førerrett for inntil fem års varighet. Det er ikke grunnlag for å ha en strengere regel for LAR-pasienter etter seponering av LAR-legemidler enn for personer som har sluttet med rusmisbruk av illegale midler.

3.12.3 Forslag til endret forskriftstekst

Helsedirektoratet foreslår følgende nye ordlyd. Endringene fremgår i kursiv.

Helsekrav ikke oppfylt.

Etter avsluttet substitusjonsbehandling og deretter tre år rusfrihet dokumentert ved egnede prøver, kan helseattest gis med anbefaling om førerrett for inntil ett år av gangen i tre år forutsatt at umeldte kvartalsvise kontroller viser fortsatt rusfrihet. Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerrett for inntil fem års varighet.

3.13 Førerkortforskriften vedlegg 1 § 36 annet ledd nr. 5 kolonne A

3.13.1 Gjeldende rett

Førerkortforskriften vedlegg 1 § 36 annet ledd nr.5 kolonne A gjelder bruk av opioider ved kronisk smertebehandling. Bestemmelsen lyder:

"Opioider ved kronisk smertebehandling"

3.13.2 Begrunnelse for endring

Kronisk smertebehandling er et begrep uten mening. Ordet kronisk brukes i medisinen om langvarige sykdomstilstander i motsetning til akutte tilstander som må behandles med en

gang. Bestemmelsen gjelder langvarige eller kroniske tilstander der smertebehandlingen er langvarig. Det skal i denne konteksten derfor være opioider brukt ved langvarig smertebehandling. Helsedirektoratet foreslår derfor en språklig endring av forskriftsteksten.

3.13.3 Forslag til endret forskriftstekst

Helsedirektoratet foreslår å endre kronisk til langvarig.

Opioider ved *langvarig* smertebehandling

3.14 Førerkortforskriften vedlegg 1 § 45 tredje ledd nr. 3

I henvisningen i setningen vises det til «bestemmelsene i nr. 1, 2 og 5». Det finnes ikke noe nr. 5 i bestemmelsen, og denne skal derfor erstattes med nr. 4.

3.15 Gjennomføring av tidligere hørt endringsforslag i førerkortforskriften vedlegg 1 § 31

I november 2017 ble det sendt på høring et forslag om endring av førerkortforskriftens vedlegg 1 § 31 kolonne A og B, jf. vedlagte høringsnotat. Etter at høringsfristen var utløpt ble høringen oppsummert i oppsummeringsnotat av 19. juni 2018, jf. vedlagte kopi av oppsummeringsnotatet. Ikrafttreddelsen av denne forskriftsendringen er hittil blitt stanset ved at Liechtenstein ikke har godtatt å innlemme den i EØS-avtalen. Det er fra norske myndigheters side ønskelig å få gjennomført endringen av § 31 kolonne A og B senest samtidig med forskriftsendringen som nå sendes på høring.

Under fremgår de endringene i tabellen i § 31 som ble konkludert med i oppsummeringsnotatet av 19. juni 2018.

Vedlegg 1 § 31 annet ledd kolonne A overskrift endres til:

Diabetes

Vedlegg 1 § 31 annet ledd kolonne B endres til:

Helsekravet *er oppfylt tre måneder etter det siste av flere anfall i våken tilstand av hypoglykemi med behov for bistand fra andre, dersom*

- a) *relevant spesialist bekrefter at risikoen for nytt anfall i våken tilstand av hypoglykemi med behov for bistand fra andre er svært lav, og at føreren følges opp med jevnlig legekontroll*
- b) *føreren har full innsikt i utvikling av hypoglykemi og farene det kan medføre og*
- c) *føreren følger legens anbefalinger, herunder anbefaling om egenmåling av blodsukker i forbindelse med føring av motorvogn.*

Helseattest kan *deretter* gis med anbefaling om førerrett med inntil ett års *varighet*, *deretter med inntil fem års varighet dersom det ikke har vært nye anfall av hypoglykemi i våken tilstand med behov for bistand av andre.*

Dersom det *har vært kun ett anfall av hypoglykemi med behov for bistand fra andre siste tolv måneder*, kan helseattest gis med anbefaling om førerrett med inntil fem års *varighet*, *forutsatt at vilkårene i kolonnens første ledd bokstav b og c er oppfylt.*

Dersom relevant spesialist bekrefter at det kun under søvn har vært anfall av hypoglykemi med behov for bistand fra andre, og at det ikke er fare for bevissthetspåvirkning under føring av motorvogn, kan det gis helseattest med anbefaling om førerrett for inntil ett år, deretter med inntil fem års varighet. Det er en forutsetning at det er jevnlig oppfølging av lege, og at vilkårene i kolonnens første ledd bokstav b og c er oppfylt.

4 Øvrige endringer i førerkortforskriften

4.1 Mindre korrigeringer

4.1.1 Førerkortforskriften §§ 1-6, 2-2, 4-1, 5-3, 6-1, 8-3, 9-2, 10-6, 12-2, 12-3, 14-2, 14-3, 14-5 og vedlegg 1 § 3

I disse bestemmelsene har vi ikke gjort noen materielle endringer, da vi kun har endret på rekkefølgen klassene er oppramset. Vi har forsøkt å være mer konsekvent på å skrive klassene i stigende rekkefølge, med unntak der vi samler grupper som lett lastebil og lastebil, samt lett buss og buss. Vi anser det for hensiktsmessig å samle i kjøretøygrupper til tross for at klasse CE regnes som høyeste klasse over klasse DE.

Dette er allerede gjennomført konsekvent i trafikkopplæringsforskriften, med unntak av få steder hvor klassene AM, S og T står på slutten av oppramsingen – av uklar årsak. Vi har imidlertid valgt å ikke korrigere dette i trafikkopplæringsforskriften.

4.1.2 Førerkortforskriften §§ 3-1, 3-11, 5-3, 10-3, 10-6 og vedlegg 5 § 4

Ved en inkurie er det totalt syv steder i forskriften at ordene «førerrett» og «førerrettigheter» er tatt inn med to r'er. I disse bestemmelsene har vi derfor korrigert ordene «førerrett», «førerretten» og «førerrettigheter» til henholdsvis «førerrett», «førerretten» og «førerrettigheter». Ordlyden endres slik at den samsvarer med skrivemåten i vegtrafikkloven, i øvrige bestemmelser i forskriften og i trafikkopplæringsforskriften, samt definisjonen i førerkortforskriften § 2-1 første ledd: «*Med førerrett forstås rett til å føre nærmere angitt kjøretøy.*»

De fleste steder i regelverket er det benyttet førerrett, og det er denne ordlyden Samferdselsdepartementet har besluttet at skal brukes. Førerrett må for øvrig ikke blandes med førerkort, som er kortet til fører hvor førerretten er anført, jf. definisjonen i annet ledd første punktum.

4.1.3 Førerkortforskriften § 3-18 tredje ledd

I denne bestemmelsen har ordlyden «samlet» falt ut fra setningen:

Førerrett i klasse T kode 148 gjelder for kjøring i Norge med traktor og motorredskap med konstruktiv hastighet 41-50 km/t, med eller uten tilhenger, med *samlet* maksimal tillatt totalvekt ikke over 25 000 kg.

Til sammenligning ser man at samme type formulering er benyttet i annet ledd.

4.1.4 Førerkortforskriften § 12-4 første ledd

Da klasse A2 ble innført 19. januar 2013, ser det ut til at klassen ved en inkurie ikke ble tilføyet i denne bestemmelsen ved opplisting av de øvrige motorsykelklassene. Klassen tilføyes derfor i bestemmelsen nå.

4.1.5 Førerkortforskriften § 14-2 annet ledd

I denne bestemmelsen fremgår det at det må fremlegges helseattest eller dokumentasjon på andre forhold som gjør det rimelig å frafalle gebyr for manglende gjennomføring av førerprøve. Istedenfor helseattest, skal det stå legeerklæring, da en helseattest ikke vil gi noen relevante opplysninger knyttet til frafallelse av gebyr. En helseattest etter førerkortforskriften, er standardisert helseattest for førerrett. Denne ordlyden korrigeres, slik at den samsvarer med hva slags dokumentasjon man faktisk trenger fra lege i slike tilfeller.

4.1.6 Førerkortforskriften § 16–3 første ledd

I setningen settes det inn «og» mellom bestemmelsene, da det kun henvises til to bestemmelser og ingen opprømsing.

4.2 Oppdatering av henvisninger

4.2.1 Førerkortforskriften §§ 1–2, 8–1 og 9–2

Henvisninger til ekvivalensvedtak tilknyttet direktiv 2006/126/EF (tredje førerkortdirektiv) er oppdatert i §§ 1–2, 8–1 og 9–2. Tredje førerkortdirektiv definerer innholdet i de ulike førerkortklassene. Direktivet trådte i kraft i 2013, og før dette var klassene ikke harmonisert i EU.

Ekvivalensvedtaket gir en oversikt over førerkortklasser som gjaldt før 19. januar 2013 og hva disse tilsvarer i dagens førerkortklasser. Ekvivalensvedtaket er fastsatt gjennom en beslutning i EU. Beslutning 2014/209/EU er erstattet av beslutning (EU) 2016/1945, og henvisninger i førerkortforskriften §§ 1–2, 8–1 og 9–2 må derfor oppdateres.

4.2.2 Førerkortforskriften § 2–2 første ledd og tredje ledd nr. 2, 6 og 7

Kjøretøyforskriften er delvis erstattet med forskrift av 5. juli nr. 817 om godkjenning av bil og tilhenger til bil (bilforskriften), forskrift av 1. juni 2016 nr. 560 om godkjenning av moped og motorsykkel (motorsykkelforskriften) og forskrift av 1. juni 2016 om godkjenning av traktor og tilhenger til traktor (traktorforskriften). Vi har derfor oppdatert henvisningene i førerkortforskriften § 2–2 første ledd og tredje ledd nr. 2, 7 og 8 til å inkludere disse.

4.2.3 Førerkortforskriften § 3–5 annet ledd nr. 4 bokstav b

Henvisningen i denne bestemmelsen er oppdatert i tråd med henvisningene i § 2–2, da kjøretøyforskriften delvis er erstattet med nye forskrifter.

5 Nærmere om forslag til endringer i trafikkopplæringsforskriften

5.1 Trafikalt grunnkurs i offentlig skoleverk

5.1.1 Innledning

Trafikalt grunnkurs på 17 timer, ble innført som en obligatorisk del av føreropplæringen i 2003. Kurset er det første trinnet i opplæringen, uansett klasse, og skal legge til rette for at elevene kan utvikle seg til ansvarlige førere. I kurset rettes oppmerksomheten mot forståelsen av trafikken som system, aktørenes ulike forutsetninger, forhold som påvirker risikoen, førernes ansvar, og betydningen av selvinnsikt og selvkritisk vurdering. Fullført trafikalt grunnkurs gir rett til å øvingskjøre.

I 2005 ble det, gjennom tilpasninger i trafikkopplæringsforskriften, åpnet for at trafikalt grunnkurs også kunne tilbys i den offentlige skolen.

Som en oppfølging av Meld. St. 22 (2010–2011) *Motivasjon– Mestring– Muligheter* ble valgfag trafikk, med 57 timer, innført i ungdomsskolen fra høsten 2013. En egen læreplan beskriver det faglige innholdet i opplæringen. Læreplanen er fastsatt som forskrift av Kunnskapsdepartementet, og har vært gjeldende siden 1. august 2013. Et viktig poeng er at elevene får godkjent trafikalt grunnkurs gjennom valgfaget, og kan gå videre med føreropplæring. Valgfaget omfatter innholdet i trafikalt grunnkurs med unntak av delen «Trafikant i mørket». For at valgfaget skal kunne godkjennes som trafikalt grunnkurs, må skolen i tillegg til kravene som er fastsatt i læreplanen for valgfaget også oppfylle visse vilkår som er fastsatt i trafikkopplæringsforskriften.

Fra høsten 2013 har det altså etter trafikkopplæringsforskriften vært tillatt å gjennomføre trafikalt grunnkurs enten som et ordinært kurs, eller som en integrert del av valgfaget trafikk.

Omtrent 5 prosent av elevene på 9. og 10. trinn tar valgfaget, mange med mål om å skaffe seg trafikalt grunnkurs og dermed rett til å øvingskjøre.¹

Vår intensjon har hele tiden vært de to alternativene skulle eksistere side om side i en overgangsperiode til valgfaget var godt implementert. På sikt skulle muligheten til å gjennomføre trafikalt grunnkurs som et eget kurs utfases til fordel for gjennomføringen av trafikalt grunnkurs som en integrert del av valgfaget.

Under vil vi redegjøre for aktuelt regelverk og de ulike reglene som er knyttet til de ulike måtene å gjennomføre trafikalt grunnkurs på i offentlig skole.

¹ Ole J. Johansson, Torkel Bjørnskau (2018). *Evaluering av valgfaget trafikk*. TØI rapport 1660/2018. Oslo: Transportøkonomisk institutt

5.1.2 Gjeldende rett

§ 4–1 Adgang til å gi trafikkopplæring

Trafikkopplæring mot vederlag kan bare gis av:

- a) trafikkskole som er godkjent i samsvar med denne forskriften,*
- b) det offentlige skoleverk og*
- c) kursarrangør som er godkjent i samsvar med denne forskriften.*

Trafikkskoler kan tilby opplæring i alle klasser, herunder være kursarrangør.

Det offentlige skoleverk kan gi opplæring i alle klasser. Obligatorisk opplæring kan bare gis i klassene C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE, AM 146, S og T, samt trafikalt grunnkurs.

Kursarrangører kan godkjennes for opplæring i trinnene 2 til 4 i klassene AM 146 og S, kurs i ulykkesberedskap, lastsikringskurs, og sikkerhetskurs på bane – klassene C, D og CE.

Obligatorisk opplæring kan bare gis av godkjente trafikkskoler, offentlig skoleverk og godkjente kursarrangører og kun i samsvar med andre til fjerde ledd.

Trafikkopplæringsforskriften § 4–1 første ledd bokstav b åpner for at offentlig skoleverk kan tilby trafikkopplæring mot vederlag. Etter tredje ledd kan det offentlige skoleverk gi obligatorisk opplæring i trafikalt grunnkurs.

§ 1–2 Definisjoner

I denne forskriften forstås med:

- k) Opplæring innenfor det offentlige skoleverket: opplæring som faller innenfor opplæringslova. Opplæringen må være en del av skolens ordinære opplæringstilbud og være underlagt tilsyn fra det offentlige skoleverket.*

Private skoler likestilles i denne forskriften med det offentlige skoleverket dersom opplæringen i den private skolen erstatter den obligatoriske opplæringen i den offentlige grunnskolen eller videregående skole og er underlagt tilsvarende tilsyn.

For at opplæringen innenfor skoleverket skal være lovlig, må den falle inn under opplæringslova. Det vil si at den må være en del av skolens ordinære opplæringstilbud og underlagt tilsyn fra det offentlige skoleverket, jf. trafikkopplæringsforskriften § 1–2 første ledd bokstav k.

Bakgrunnen for definisjonen er først og fremst at all forskriftsfestet trafikkopplæring må være underlagt tilsyn. Når opplæringen er en del av den offentlige skoles ordinære

opplæringstilbud er opplæringen underlagt tilsyn fra skolemyndighetene. Gis opplæring av en trafikkskole, er det Statens vegvesen som har tilsynsansvaret.

Noen svært få offentlige skoler er godkjente trafikkskoler. Disse følger regelverket for trafikkskoler.

En offentlig skole har ikke lov til å tilby trafikalt grunnkurs til elevene i deres fritid.

§ 6-4 Undervisningspersonell i det offentlige skoleverk

For å kunne undervise ved øvingskjøring kreves det godkjenning som trafikklærer i den aktuelle førerkortklassen, dersom ikke annet er fastsatt i denne forskriften.

For å kunne undervise på trafikalt grunnkurs kreves godkjenning som trafikklærer, eller at læreren har pedagogisk utdanning som tilsvarer kravene til lærere i det offentlige skoleverk, spesialutdanning godkjent av Vegdirektoratet og førerrett i klasse B. Samme krav gjelder når trafikalt grunnkurs gjennomføres som en integrert del av valgfag trafikk.

§ 8-5 Trafikalt grunnkurs i offentlig skoleverk

Trafikalt grunnkurs i det offentlige skoleverket kan gjennomføres etter vilkårene i § 8-1 til § 8-4. Kurset kan også gjennomføres av elever på tiende klassetrinn selv om eleven ikke har fylt 15 år.

Trafikalt grunnkurs kan også gjennomføres som en integrert del av valgfag trafikk forutsatt at:

- a) eleven går i niende eller høyere klassetrinn,*
- b) eleven har vært til stede i minst 80 prosent av valgfagets 57 timer herunder hele førstehjelpsopplæringen,*
- c) undervisningen ikke gjennomføres med flere enn 18 elever.*

Kjøring i mørket inngår ikke som en del av valgfag trafikk og må gjennomføres som beskrevet i § 8-1.

5.1.3 Begrunnelse for endring

Vår intensjon har hele tiden vært at muligheten til å gjennomføre trafikalt grunnkurs som et eget kurs på sikt skulle utfases til fordel for gjennomføringen av trafikalt grunnkurs som en integrert del av valgfaget.

Bakgrunnen er at regelverket for trafikalt grunnkurs ble utviklet og innrettet med tanke på opplæring i trafikkskolene, mens regelverket for trafikalt grunnkurs som en integrert del av valgfaget ble utviklet og innrettet med tanke på opplæring i det offentlige skoleverket.

Alder

Dersom skolen gjennomfører trafikalt grunnkurs som en klart avgrenset del av valgfag trafikk, eller utenfor valgfag trafikk, er det krav om at elevene må ha høyere alder enn om de tar opplæringen gjennom valgfag trafikk. Elevene kan gjennomføre trafikalt grunnkurs på tiende trinn, mens trafikalt grunnkurs som en integrert del av valgfag trafikk kan gjennomføres på niende eller høyere alderstrinn.

Elever som gjennomfører trafikalt grunnkurs som et eget kurs registreres i TSK-registeret fortløpende etter at de er ferdige med det trafikale grunnkurset.

Elever som gjennomfører trafikalt grunnkurs som en integrert del av valgfag trafikk vil ikke få kurset godkjent før slutten av året. Trafikalt grunnkurs kan ikke registreres i TSK-registeret før valgfaget er fullført.

Oppmøteprosent

Elevene som gjennomfører trafikalt grunnkurs som et eget kurs har et krav på ett hundre prosent oppmøte i 17 timer. Dersom eleven gjennomfører trafikalt grunnkurs som en integrert del av valgfag trafikk må eleven være til stede i minst 80 prosent av valgfagets 57 timer herunder hele førstehjelpsopplæringen.

Kravet om oppmøteprosent må ses i sammenheng med at omfanget av valgfag trafikk er langt større enn det kurset som tilbys ved trafikkskolene. Videre må det ses i sammenheng med at innholdet i trafikalt grunnkurs er delt opp og spredt over hele skoleåret når det tas som valgfag. Gjennom læreplanen for valgfaget legges det også til rette for muligheten til å fordype seg og integrere trafikk i andre fag.

Gruppestørrelse

Trafikalt grunnkurs som et eget kurs har en begrensning på maksimalt 16 elever. For å oppfylle intensjonen i trafikalt grunnkurs er det viktig at de metodene forskriften gir anvisning for benyttes. Dette forutsetter at antall elever ikke er for høyt. Samtidig har vi akseptert et noe høyere antall elever i valgfaget enn i trafikalt grunnkurs fordi elevene i større grad vil kjenne hverandre (og læreren), og at timeantallet er vesentlig høyere. For å tilpasse faget til den offentlige skolen har vi derfor satt grensen på 18 elever. (Dette er likt det antallet som trafikkskolene har adgang til å ta med, ved å ha inntil 2 elever i tillegg på deler av kurset, dersom disse har hatt forfall ved deler av tidligere kurs).

Trafikant i mørket

Når trafikalt grunnkurs gjennomføres som et eget kurs kan skolene etter forskriften gi tilbud om «trafikant i mørket». Av praktiske grunner er det imidlertid ikke anbefalt å gjennomføre trafikant i mørket i det offentlige skoleverk.

Bakgrunnen er at det er vanskelig å gjennomføre denne delen lovlig i offentlig skole. For at opplæringen skal være i tråd med regelverket, må den falle inn under opplæringslova, dvs.

være en del av skolens ordinære opplæringstilbud underlagt tilsyn fra det offentlige skoleverket.

Tilsynet i Statens vegvesen har registrert at lærere ved enkelte skoler har tilbudt trafikalt grunnkurs, særlig «trafikant i mørket», i elevenes fritid. Et slikt tilbud er ulovlig selv om krav til antall elever mv. overholdes, og vil føre til at opplæringen ikke kan godkjennes. Dette vil igjen føre til at elevene ikke gis rett til å øvingskjøre.

Derfor er «trafikant i mørket» tatt ut av valgfag trafikk, og elevene må gjennomføre denne delen ved en trafikkskole.

Konklusjon

Ved å fjerne muligheten til å kunne gjennomføre trafikalt grunnkurs som et eget kurs, vil også regelverket bli mer entydig, og det vil bli tydeligere for skoleeiere og lærere hvilke regler som gjelder for hvordan valgfaget skal gjennomføres for å oppfylle trafikkopplæringsforskriftens krav til trafikalt grunnkurs.

Sist, men ikke minst, vil vi ved å fjerne denne muligheten i enda større grad kunne dra fordel av det potensialet som ligger i å gjennomføre trafikalt grunnkurs som en integrert del av valgfaget. Valgfaget er tenkt å gi en bredere og mer omfattende innføring. Ungdomsskolene har en unik mulighet til å spre opplæringen over hele skoleåret. Gjennom læreplanen legges det også til rette for muligheten til å fordype seg og integrere trafikk i andre fag.

Ulike regler knyttet til de to ulike alternativene har ført til noe usikkerhet med hensyn til hvilke krav som gjelder og hvordan valgfaget skal gjennomføres for å oppfylle trafikkopplæringsforskriftens krav til trafikalt grunnkurs.

En slik opplæring over tid vil være positiv med tanke på modning, refleksjon og å legge til rette for læring, og kan bidra til å styrke opplæringen som trafikksikkerhetstiltak.

Høsten 2020 trår for øvrig en ny læreplan for valgfag trafikk i kraft.

5.1.4 Forslag til endret forskriftstekst

I § 6–4 andre ledd om undervisningspersonell i det offentlige skoleverk har vi opphevet siste setning.

For å kunne undervise på trafikalt grunnkurs kreves godkjenning som trafikklærer, eller at læreren har pedagogisk utdanning som tilsvarer kravene til lærere i det offentlige skoleverk, spesialutdanning godkjent av Vegdirektoratet og førerrett i klasse B.

I § 8-5 om trafikalt grunnkurs i offentlig skoleverk har vi opphevet første ledd. I tillegg endres ordlyden «kjøring i mørket» med «trafikanter i mørket» for å være i tråd med begrepsbruken som gjelder i dag.

§ 8-5 Trafikalt grunnkurs i offentlig skoleverk

Trafikalt grunnkurs kan også gjennomføres som en integrert del av valgfag trafikk forutsatt at:

- a) eleven går i niende eller høyere klassetrinn,
- b) eleven har vært til stede i minst 80 prosent av valgfagets 57 timer herunder hele førstehjelpsopplæringen,
- c) undervisningen ikke gjennomføres med flere enn 18 elever.

Trafikant i mørket inngår ikke som en del av valgfag trafikk og må gjennomføres som beskrevet i § 8-1.

5.2 Endringer som følge av direktiv 2020/612/EU

5.2.1 Innledning

Endringsdirektiv 2020/612/EU ble vedtatt av Kommisjonen 4. mai 2020. Fristen for å innlemme endringsdirektivet i nasjonal rett er 1. november 2020. Direktivet endrer vedlegg II punkt 5.1.3 og punkt 5.2 i direktiv 2006/126/EF (tredje førerkortdirektiv). Disse punktene regulerer henholdsvis i hvilke tilfeller en praktisk prøve avlagt med automatgir skal avmerkes med kode 78 i førerkortet og en endring i kravet til prøvekjøretøy ved praktisk prøve for klasse A2. Norsk rett samsvarer allerede i stor grad med de endringer som fremkommer av direktivet.

Endringsdirektivet angir at de fastsatte endringene er særlig begrunnet i den tekniske utviklingen i transportindustrien. Mer moderne, sikrere og mindre forurensende kjøretøy, som i tillegg er utstyrt med et bredt spekter av halvautomatiske, automatiske og hybride girsystem, gir behov for tilpasninger i regelverket. I endringsdirektivets fortale viser Kommisjonen i tillegg til at dette er endringer som vil redusere den administrative og økonomisk byrden for førerne. Dette gjelder særlig med for små og mellomstore virksomheter som er aktive i vegtransportsektoren.

5.2.2 Trafikkopplæringsforskriften § 29-8 *Førerprøve som gir begrensninger i føreretten*

Tredje førerkortdirektiv vedlegg II punkt 5 gir regler om kjøretøyet og kjøretøyets utstyr ved gjennomføring av en praktisk prøve. Direktivet stiller krav til at man skal ha bestått en praktisk prøve med manuelt gir dersom man skal få førerrett uten begrensninger.

Tidligere var det slik at medlemslandene kunne beslutte at det ikke skulle gis begrensninger i føreretten for klasse C, CE, D og DE, dersom søker allerede har førerett med manuell gir i minst én av følgende klasser: B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 eller D1E. Dette reguleres i direktivets vedlegg II punkt 5.1.3. Med endringsdirektivet endres bestemmelsen til også å gjelde ved utvidelse til klasse BE, C1, C1E, D1 og D1E, når førerkortinnehaver allerede har førerett i klasse B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 eller D1E uten begrensning til automatgir.

Trafikkopplæringsforskriften § 29–8 regulerer i hvilke tilfeller en førerprøve skal gi begrensninger i føreretten. Bestemmelsens første ledd fastsetter at praktisk prøve kan avlegges med automatgiret kjøretøy, men at føreretten da begrenses til å gjelde slike kjøretøy. Ved utvidelse av førerett for automatgiret kjøretøy til ordinær førerett avlegges kun praktisk prøve.

Det fremgår videre i bestemmelsens annet ledd at:

«føreretten i klasse C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D og DE begrenses allikevel ikke til automatgiret kjøretøy hvis kandidaten allerede har ervervet førerett i en eller flere av klassene B, BE, C1, C1E, C, CE, D, DE, D1 eller D1E med manuell gir ved praktisk prøve, prøvekjøretøyet gir mulighet for å velge gir manuelt og kandidaten benytter denne muligheten når det er nødvendig for å gjøre kjøringen sikrere eller redusere drivstofforbruket ved fartsøkning, fartsreduksjon og kjøring i mot- eller utforbakke».

Bestemmelsen i trafikkopplæringsforskriften samsvarer altså med det som fremgår av endringsdirektivet, med unntak for at klasse BE ikke er inntatt i bestemmelsens første punktum. Det foreslås at BE tas inn i bestemmelsen for å komme i samsvar med direktivet.

Det fremgår av § 29–8 tredje ledd at prøve med manuell gir i klasse D1 ikke gir ubegrenset førerett i klasse C1. Dette harmonerer ikke med bestemmelsens første ledd, og tredje ledd foreslås derfor opphevet.

Da klasse A2 ble innført 19. januar 2013, ser det ut til at klassen ved en inkurie ikke ble tilføyet i denne bestemmelsens tredje ledd ved oppstilling av de øvrige motorsykelklassene. Klassen tilføyes derfor bestemmelsen nå.

I annet ledd har vi justert på rekkefølgen på oppramsingen på førerkortklassene, jf. kapittel 4.1 *Mindre korrigeringer* om tilsvarende justeringer i førerkortforskriften.

5.2.3 Trafikkopplæringsforskriften § 30–1 Førerprøve klassene A1, A2 og A

Tredje førerkortdirektiv punkt 5.2 stiller krav til hvilke minstekrav som skal være oppfylt for at et kjøretøy skal kunne brukes under en førerprøve. Medlemstatene står fritt til å fastsette strengere eller flere krav enn det som framgår av direktivet. For motorsykel klasse A2 er det blant annet fastsatt at motorsykkelen skal ha et slagvolum på minst 400 cm³.

Endringsdirektivet fastsetter at andre underoverskrift i andre avsnitt i førerkortdirektivets punkt 5.2 skal endres. Endringene innebærer at kravene til prøvekjøretøyet ved praktisk prøve for erverv av klasse A2 endres. Der kravet tidligere har vært at motorsykkelen skal ha

et slagvolum på minst 400 cm³, er det nå krav om at den har en forbrenningsmotor med slagvolum på minst 250 cm³.

Endringsdirektivet (dansk versjon) angir for klasse A2 at:

«Kravene til motorcykler af kategori A2, der anvendes til den praktiske prøve, bør tilpasses i lyset af den tekniske udvikling, især udviklingen af forbrændingsmotorer og chassiser og den bredere anvendelse af elektriske motorcykler. Tilpasningen af prøve køretøjernes tekniske specifikationer bør desuden sikre, at kørekortansøgere prøves i køretøjer, der er repræsentative for den kategori, som kørekortet udstedes for.»

Endringen er som følger:

«Punkt 5.2, anden underoverskrift, andet afsnit, «Kategori A2» affattes således: «Hvis motorcyklen er drevet af en forbrændingsmotor, skal dens slagvolumen være mindst 250 cm³.»

Dagens forskriftstekst i trafikopplæringsforskriften § 30-1 tredje ledd lyder slik:

«Den praktiske prøven til klasse A2 avlegges på motorsykkel uten sidevogn. Motorsykkelen skal ha slagvolum på minst 395 cm³, en effekt på minst 20 kW og høyst 35 kW, et forhold mellom effekt og egenvekt på høyst 0,2 kW/kg og en konstruktiv hastighet på minst 100 km/t. Motorsykkel med elektrisk motor skal ha et forhold mellom effekt og egenvekt på minst 0,15 kW/kg.»

Bestemmelsen foreslås endret for å komme i overensstemmelse med direktivet, og kravet til motorsykkelens slagvolum endres derfor fra «minst 395 cm³» til «minst 250 cm³».

5.3 Mindre korrigeringer

5.3.1 Trafikkopplæringsforskriften §§ 9-21 og 9-24

Ved en inkurie er det totalt tre steder i forskriften at ordlyden «førerrett» er tatt inn med to r'er. I disse to bestemmelsene har vi derfor korrigert ordlyden «førerrett» til «førerrett», slik at disse er i tråd med skrivemåte i vegtrafikkloven, i øvrige bestemmelser i forskriften og i førerkortforskriften. Se kapittel 4.1 *Mindre korrigeringer* for nærmere redegjørelse.

5.3.2 Trafikkopplæringsforskriften § 9-16

I § 9-16 er det en begrensning i antallet elever som en lærer kan undervise samtidig ved innledningen av sikkerhetskurs på veg klasse A.

Etter en henvendelse fra trafikopplæringsbransjen om å utvide antallet elever ved innledningen av kurset, har vi gjort en vurdering av om denne begrensningen skal opprettholdes. Vår vurdering er at det ved å åpne for at flere kan undervises samtidig, legger

til rette for at elevenes egne synspunkter og oppfatninger i stor grad kan påvirkes av medelever. Ved god tilrettelegging vil det kunne være et godt bidrag til refleksjoner som får varig betydning for en trafikksikker adferd. Det er også viktig at våre forskrifter legger til rette for at det kan skje en god utvikling i trafikkopplæringen, og at vi ikke begrenser for et mangfold med god føreropplæring.

Det å åpne for at flere elever kan undervises samtidig vurderer vi til et gode for både trafikkskolene og elevene. Vi har allerede gjort et generelt unntak fra forskriften før forskriftsendringen kan gjennomføres, men mener det er hensiktsmessig at innledningen gjennomføres med inntil 16 elever, likt som oppsummeringen. Antall elever for oppsummeringen er forskriftsfestet med inntil 16 elever pr. i dag.

5.3.3 Trafikkopplæringsforskriften § 31–4

I § 31–4 første ledd mangler det et komma, noe som gjør at man får inntrykk av at Vegdirektoratet bare kan gjøre unntak fra forskriften for å fastsette alternative måter for gjennomføring og vurdering av førerprøven. Dette ble oppdaget da vi hadde behov for denne unntakshjemmelen for å fastsette midlertidig forskrift i forbindelse med koronapandemien. Etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav c er en forskrift et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til et ubestemt antall eller en ubestemt krets av personer. Setningen i trafikkopplæringsforskriften er derfor stykket opp slik at den tydelig viser at er en generell hjemmel for hele forskriften.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser for endringer i førerkortforskriften

6.1 Endringer i vedlegg 1

Flere av endringene som gjøres i førerkortforskriften vedlegg 1, er korrigeringer som ikke vil gi noen økonomiske og administrative konsekvenser.

I helsekravene ved diabetes blir det tydeliggjort at det er krav om tidsbegrensning av føreretten for førerkortinnehavere som bruker blodsukkersenkende medisiner. Det er foreslått en frist for fornyelse av førerkort for førerkortinnehavere i denne gruppen som i dag har førerrett uten tidsbegrensning. Endringen innebærer at enkelte førerkortinnehavere må få utstedt nytt førerkort med maksimalt 5 års gyldighet og dermed blir belastet med kostnadene knyttet til utstedelse av nye førerkort.

For førerkortinnehavere som har kostholdregulert diabetes, foreslås det at førerkort kan utstedes med vanlig gyldighetstid. Det vil bety at førerkortinnehavere i denne gruppen, som i dag har et tidsbegrenset førerkort som følge av diabetes, vil kunne få utstedt et førerkort

med vanlig gyldighetstid og ikke lenger behøver fornye førerkortet sitt hvert femte år. Dersom den foreslåtte endringen vedtas vil disse få utgifter til fornyelse av førerkort med femten års mellomrom i stedet for fem år som i dag.

6.2 Mindre korrigeringer

De mindre korrigeringene som er gjort og oppdatering av henvisninger, vil ikke ha noen økonomiske og administrative konsekvenser. Endringene vil imidlertid gjøre forskriften mer konsekvent i tillegg til at det har blitt rettet noen små feil som har oppstått i teksten.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser for endringer i trafikkopplæringsforskriften

7.1 Trafikalt grunnkurs

7.1.1 Konsekvenser for eleven

De foreslåtte endringene i trafikalt grunnkurs vil ha små konsekvenser for elevene. De mister muligheten til å gjennomføre trafikalt grunnkurs som et eget kurs i offentlig skole, men de vil fortsatt kunne gjennomføre trafikalt grunnkurs som en integrert del av valgfaget trafikk, og på grunnlag av dette få utstedt øvingskjøringsbevis før de er 16 år.

7.1.2 Konsekvenser for trafikkskolebransjen

De foreslåtte endringene i trafikalt grunnkurs vil ha små konsekvenser for trafikkskolene, bortsett fra at de kan få økt salg av delen «trafikanter i mørket» til elever som har tatt trafikalt grunnkurs i offentlig skole siden denne delen ikke er med når det gjennomføres som en integrert del av valgfaget.

7.1.3 Personvernkonsekvenser

De foreslåtte endringene i trafikalt grunnkurs vil ikke ha noen personvernkonsekvenser.

7.1.4 Konsekvenser for det offentlige

7.1.4.1 Konsekvenser for skoleeiere/lærere i offentlig skoleverk

De foreslåtte endringene i trafikalt grunnkurs vil gjøre regelverket tydeligere, og dermed enklere å forholde seg til for lærere. Det vil redusere mulighetene for misforståelser, og legge bedre til rette for at alle gjennomfører opplæringen på samme måte.

Skoler som i dag gjennomfører trafikalt grunnkurs som et ordinært kurs, vil måtte legge om praksisen sin.

7.1.4.2 Konsekvenser for utdanningsmyndighetene

De foreslåtte endringene i trafikalt grunnkurs vil ha små konsekvenser for utdanningsmyndighetene da valgfaget fortsatt vil dekke innholdet i trafikalt grunnkurs, og elevene vil få valgfaget godkjent som trafikalt grunnkurs. Vi har også siden starten av prosessen før innføringen av valgfagene vært tydelig på at vi på sikt ønsket å utfase muligheten til å gjennomføre trafikalt grunnkurs som et eget kurs.

7.1.4.3 Konsekvenser for Statens vegvesen

De foreslåtte endringene i trafikalt grunnkurs vil kunne medføre færre henvendelser og spørsmål om hvilke regler som gjelder for valgfag trafikk, og det vil bli enklere å kommunisere reglene dersom bare et alternativ finnes.

7.2 Endringer som følge av direktiv 2020/612/EU

7.2.1 Endring i § 29–8 om førerprøve som gir begrensninger i føreretten

Forslaget innebærer færre praktiske prøver, da det ikke lenger vil være behov for å avlegge praktisk prøve for å oppheve begrensningen til automatgir (kode 78). Det vil innebære en besparelse for de som fram til endringens ikrafttredelse må gjennomgå praktisk prøve dersom de ønsker å fjerne begrensningen på førerkortklassene.

7.2.2 Endring i § 30–1 om krav til prøvekjøretøy ved praktisk prøve for klasse A2

For motorsykler til praktisk prøve i klasse A2 innebærer dette at flere typer motorsykler kan benyttes til prøven, hvilket kan innebære en besparelse for trafikkskolene som er der kandidatene leier kjøretøy til den praktiske prøven.

7.3 Mindre korrigeringer

Når det gjelder de mindre korrigeringerne, vil dette ikke medføre noen økonomiske eller administrative konsekvenser.

8 Høringsfrist

Vi ber om høringsinstansenes uttalelser innen **1. oktober 2020**. Svar som kommer inn etter denne fristen, kan ikke påregnes å bli tatt hensyn til.

Hørings svar kan enten:

- lastes opp elektronisk under selve høringen på våre nettsider,
- sendes som e-post til firmapost@vegvesen.no eller
- sendes pr. post til:

Statens vegvesen
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Vennligst oppgi vårt referansenummer 20/122447 dersom hørings svar sendes inn på e-post eller pr. post.